Konstitutionsutskottets betänkande

1980/81:12

om informationsutbyte mellan myndigheter som bekämpar organiserad och ekonomisk kriminalitet (prop. 1980/81:78)

I detta betänkande behandlas proposition 1980/81:78 ang. informationsutbyte mellan myndigheter som bekämpar organiserad och ekonomisk kriminalitet.

Propositionen

Den 1 januari 1981 trädde en ny sekretesslag i kraft. I propositionen redovisas en bedömning av vilken verkan lagen får på möjligheterna till informationsutbyte mellan de myndigheter som skall samverka för att bekämpa den organiserade och den ekonomiska kriminaliteten. Enligt denna bedömning inträder inte några väsentliga förändringar i myndigheternas möjligheter att utbyta uppgifter i brottsbekämpande syfte vid sekretesslagens ikraftträdande. I vissa hänseenden anses möjligheterna till informationsutbyte snarare bli bättre. En ändring i lagen för Sveriges riksbank har emellertid ansetts nödvändig. I propositionen föreslås en sådan ändring.

I propositionen hemställs dels att riksdagen tar del av vad som anförts i propositionen om informationsutbytet mellan myndigheter som bekämpar organiserad och ekonomisk kriminalitet, dels att riksdagen antar i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank.

Utskottet

Inom ramen för den hos brottsförebyggande rådet (BRÅ) pågående översynen av lagstiftningen mot organiserad och ekonomisk kriminalitet tillsattes hösten 1979 en särskild arbetsgrupp, den s. k. BRÅ-gruppen, med uppgift att granska bestämmelserna om informationsutbyte och anmälningsskyldighet mellan myndigheterna och att föreslå behövliga lagstiftningsåtgärder. Vidare skulle BRÅ-gruppen utarbeta förslag till bestämmelser som skulle komplettera reglerna om sekretess mellan myndigheter i det förslag till ny sekretesslag som då låg på riksdagens bord.

Vid riksdagsbehandlingen av sekretesslagen väcktes en motion (s) om behovet av att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter för att förstärka möjligheterna att bekämpa den ekonomiska brottsligheten. I sitt av riksdagen godkända betänkande hänvisade konstitutionsutskottet (KU 1979/80:37 s. 22) till BRÅ-gruppens arbete, som enligt då tillgängliga

uppgifter skulle kunna leda till att en författningsreglering förelåg innan den nya sekretesslagen trädde i kraft den 1 januari 1981. Utskottet, som underströk betydelsen av informationsutbyte mellan myndigheterna för att öka möjligheterna att bekämpa den ekonomiska brottsligheten, fann motionsyrkandet tillgodosett genom de redovisade åtgärderna. Riksdagen följde utskottet.

Propositionen bygger på en jämförelse som BRÅ-gruppen gjort mellan regelsystemet i 1937 års sekretesslag och den nya sekretesslagen. BRÅ-gruppen har koncentrerat denna genomgång till polis-, åklagare-, skatte-, kronofogde- och tullmyndigheter samt till riksbanken. I en nästa etapp skall gruppens arbete i huvudsak inriktas på att skapa utrymme för ett *ökat* informationsutbyte mellan myndigheterna.

BRÅ-gruppens rapport, som inte hunnit remissbehandlas innan propositionen förelades riksdagen, gav till resultat att den nya sekretesslagen inte medförde några väsentliga förändringar i myndigheternas möjligheter att utbyta information i brottsbekämpande syfte. De bestämmelser i sekretesslagen som härvid i första hand åberopades var dels den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 §, vilken medger flertalet myndigheter att lämna ut sekretessbelagd information till andra myndigheter efter en intresseavvägning, dels bestämmelsen i 1 kap. 5 § att sekretessen inte hindrar att en uppgift lämnas ut om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin verksamhet.

I ett hänseende fann BRÅ-gruppen att sekretesslagens regler hindrade ett önskvärt uppgiftsutbyte. Det gällde riksbankens möjligheter att anmäla brott. Gruppen föreslog därför en ändring i lagen för Sveriges riksbank som undanröjde denna olägenhet.

Föredragande statsrådet förklarar sig godta BRÅ-gruppens bedömning att sekretesslagen bortsett från det nyss angivna undantaget inte kräver några särskilda initiativ från regeringens sida när det gäller informationsutbytet mellan myndigheter i kampen mot organiserad och ekonomisk kriminalitet. Han framhåller emellertid att strävandena måste inriktas på att för framtiden skapa möjligheter för ett ökat informationsutbyte. Han förutsätter att BRÅ-gruppens fortsatta arbete med dessa frågor bedrivs med största skyndsamhet. Utskottet vill understryka vikten av att så sker.

Eftersom generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen i viss utsträckning inte är tillämplig för uppgifter hos riksbanken är det nödvändigt med en lagändring för att möjliggöra polisanmälningar för misstanke om brott i riksbankens bankrörelse. Enligt 14 kap. 1 § sekretesslagen fordras det emellertid för att sekretessens giltighet mellan myndigheter skall brytas igenom att banken åläggs en författningsreglerad skyldighet att anmäla sådana brott. Mot bakgrund härav bör enligt utskottets mening uppgiftsskyldigheten komma till klarare uttryck i lagtexten än som föreslås i propositionen. Utskottet finner därför skäl föreslå en omformulering av regeringens förslag till 35 § lagen för Sveriges riksbank så att anmälningsskyldighet blir

regel. Anmälan bör enligt ett nytt andra stycke i paragrafen kunna underlåtas endast när särskilda skäl föreligger. Lagändringen bör träda i kraft den 1 mars 1981. Utskottet lägger i bilaga 1 fram förslag till ändring av lagen för Sveriges riksbank i enlighet med det anförda.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av proposition 1980/81:78 antar det i bilaga 1 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank.

Stockholm den 3 februari 1981

På konstitutionsutskottets vägnar
BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Olle Svensson (s), *Per Unckel (m), Yngve Nyquist (s),* Sven-Erik Nordin* (c), Wivi-Anne Cederqvist* (s), Gunnar Biörck i Värmdö* (m), Bengt Kindbom (c), Daniel Tarschys* (fp), Kerstin Nilsson (s), Sture Thun (s), Jan Prytz (m), Åke Wictorsson (s) och Kerstin Sandborg (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Bilaga 1

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank skall införas en ny paragraf, 35 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Av utskottet föreslagen lydelse*[1]
	35 §[2]
	Om det i riksbankens bankrörelse framkommer uppgifter som ger anledning att anta att ett brott har begåtts, skall riksbanken underrätta polismyndighet eller åklagarmyndighet.
	Riksbanken får, när särskilda skäl föreligger, underlåta att göra anmälan enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1981.

[1] Förutvarande 35 § upphävd genom 1980:161.

[1] I propositionen har paragrafen följande lydelse:
Om det i riksbankens bankrörelse framkommer uppgifter som ger anledning att anta att ett brott har begåtts, skall riksbanken, när omständigheterna föranleder det, underätta polismyndighet eller åklagarmyndighet.
[2] Förutvarande 35 § upphävd genom 1980:161.

GOTAB Stockholm 1981